

Povídka ze starých časů. Antonín Skřivan.

Trhy v okresním městě, které je vzdáleno hodinku cesty od naší vsi, bývaly ode vždycky velmi živé, hlučné. Obilí i zelenina šla tu dobře na odbyt. Jejich čílost děkovalo městečko své poloze. Samu na úpatí hor v rovině, jednou částečně rozložené na vršku, tvořilo hranici mezi horami a krajem. Jel-li někdo v kraji, t. j. v rovině, jsou krásná úrodná pole, malý kousek do hor a tam už pole velmi, velmi slabá. Tady krásná pšenice, bujná řepa, tam slaboučký žito, červené zelí a jiné už horské plodiny. Díky této poloze trhy v městě, které tvoří hranici těchto dvou světů, byly od jakživa velice živé. Krajáci přijížděli tam své plodiny prodávat, horáci kupovat. Podnes tomu tak, jak to bývalo před padesáti, sto lety. — Arci, město dnes jest jináč, než tenkrát. Dřevěné domky s podšípím nemi na náměstí zmizely. Buď shořely, nebo byly strženy a na jejich místě vypínají se domy vy-

soké, kamenné, bez podšípí. K čemu plýtvati místem? Z takové podšipné jest výnosný krám. Také vyrostlo město, třikrát vyrostlo a řada fabrických jeho komínů zahladila dávno už idyllický jeho ráz, kterým kdysi vynikalo jako město typicky selské. Všechno je jináč, i jinou správu má město než tehda. To stačil jeden písař a dráb. Dnes mají celou městskou kancelář a strážníků mnoho. Tenkrát písař byl asi jako dnes tajemník a drábi byli dnešní strážníci. Slovo písař i dráb mělo ctihodný svůj původ v krásných zlatých časech karabábů a pánů Franeů, a slyší-li je venkovský člověk ještě dnes, mimovolně si odplivne a počítá na zádech šmrání. A právě na venkovský lid byli ti chlapi jako vosi. Nejen panští písaři a drábové, ale i měšťáci. To snad za to, že venkovský lid jim nosil do měst peníze. Bez nich, těch venkovských peněz, co by tehda, když nebylo dnešního průmyslu, takové město dělalo? A přece k těm lidem byli ještě hrubí a pánoviť páni písaři a drábové. Podleňm takovým kvítkem byl v našem městě na rozhraní hor a kraje písař Kozák.

„Čert je v křečkovi zašitý“, říkali venkovaně. Kozák byl totiž neveliké postavy a nosil proto velmi vysoké podpatky u střevíců. Káčel-li po náměstí, tedy jako páv. Jeho ještější uši byly všude a drobný ten mužik s dvěma dráby byl postrachem i chasy městečko, které se jmená za nočních záletů šlapal na paty. Snad tato poslední horlivost jeho byla výsledkem nesmír-

ně smůly u ženských, které se mu smály pro jeho títnou postavu. A bý-li písňy na měšťáky, pak teprve na venkovany! „Jako ras!“ říkali. A v tom slově, které venkovan vyslovuje vždy jen s pohrdáním, byla vložena všecka nenávisť, kterou měli lidé k malému pánoviťnému písáři. Ale někdo snad ho nenáviděl tak živelně, fěkně: vroně a hlu boce, jako strýc Marjánko. „Na toho křečka mám žízn!“ říkal a kdykoliv písář Kozák o třech nedělních nebo středních hrubě a pohrdavě jednal s lidmi, strýc Marjánko v kapse zatnul pěst. Byly to důkladné pěsti, tyhle pěsti Marjánkovy, odpovídaly jeho obrovské postavě, složitě a ramenatě. Celkem vzato, utkáni těchto dvou lidí, velkého a silného strýce Marjánky s malým písářem slibovato tonou potěšení pramalé. A přece k němu došlo. Strýc Marjánko, který to líkrát se vyslovil, jakou že na to ho chlapa má žízn, měl se dočkat okamžiku, kdy mohl tuto žízn uhasiti do sytosti. Bylo to jedné střeby o trhu zvlášť hlučném, neboť bylo to už po polních pracích na podzim, kdy lidé mají čas, peníze i vyměněné obilí. Náměstí bylo plné, všude černo. A tlusto mravenčím lidí prodávajících i kupujících, hlábajících se s sebou vajíček, při čemž i boha se do voliváno — nejše handlíři!

„Sám bůh ví, že nemohu vše přídlat!“ To byl pan Marek, kterému říkali pobozný žid, protože u všeho se dovolával boha nebeského za svécka své poctivosti. Tato poctivost však a pán bůh nebeský mu nevedly, aby kde mohl, potěšil lidi lupou. Pána Markovi přívodec velmi ochotným byl písář Kozák. Byl jako jeho stín. Povídal, že ví proč pan Marek i písář Kozák. Došlo-li k nějaké tu sporu mezi panem Markem a venkovany, rozval se obyčejně na radnici, a tu arci písář Kozák byl osobou vlivnou a častá rozhodnutí. Obyčejně to vyhrál pan Marek.

„Zadarmo to však písář nedělá!“ říkali lidé otevřeně a silák Marjánko skřípaje zuby už při pohledu na nenáviděného a unditého písáře, dodal: „Ne, ne, všeho do času.“

Tak tedy, toho dne zase pan Marek chodil a doklášal se bohem své poctivosti. Přišel i k Marjánkovi, který tu měl složenou forku obilí. Pan Marek prohlédl a řekl trochu s výsoká: „Není extra, ta pšenicka, není!“

Strýc Marjánko pokrčil rameny a pravil svým prostým způsobem: „Nemohu za to, já ji nedělal. Je taková, jak ji milý pán bůh nadělil!“

A strýc ruce do kapes, stál hlostejně, jako by tu ani pana Marka nebylo. Ale on tu byl, stál, tu jako přibitý a očima přivřenými se díval do otevřených pytlů, z nichž se na něj smála zlá pšenická zrna. Hrábl do nich zas, potěškal v dlaní a pak povědla: „Není, není, jak mne pán bůh slyší, ale koupím ji, ze známosti a pro podruhé.“

„Jak je líbo, pane Marku!“ „Co pak za korec, pantáto?“ Tenkrát se ještě měřilo na korec a na větebe a staří pítají tak ještě posnes. To musí s lidmi do hrubu.

Marjánko řekl voza korce, pan Marek vyplákl. „Máte svádomi, chavere? Mám doma ženu, čtyry děti.“ „Já šest,“ udivil strýc Marjánko.

„Musím být živ —“ dušoval se pan Marek. „Já taky!“ odpovídal klidně Marjánko. Ten klid div pana Marka nedopálil. Ale pan Marek se uměl opanovat a usmál se. „Jsem přece známá a přátele —“

Začala smlouvání, při kterém rostal i klid strýce Marjánky. Vládnulo se, že hned tak se nedá. Písář Kozák stál u toho jako němý svědek, usmíval se chvilami potupně, hledě na strýce Marjánka a vystupuje na svých umělé vysokých podpatcích. Konoscé domlouváno a pláči si.

„Přijďte si k „Slunce“ pro peníze!“ pověděl pan Marek.

„U slunce“ byla zájezdní hospoda a tam pan Marek měl jakousi kancelář o trhu a vyplácel peníze. Když tam strýc přišel, bylo tam plno kouře a hluku. Sedal tam venkované, kteří byli připraveni k odjezdu. U malého kulatého stolu pan Marek a písář Kozák. Strýc Marjánko nyní přistoupil a pan Marek se vřídne usmál. „Kolik dostanete, pantáto?“ „I vy to dobře víte.“

Pan Marek se usmál zase a podíval se do zápisníku! „Počkejte, hned — aha — počkejte — šestapadesát zlatých.“ „Ne,“ zvolal živě Marjánko, „obrácené — pětádesát.“

V tom vyskočil písář Kozák: „Dobře, dobře — šestapadesát, já jsem svědek — já byl při tom —“

„Vy mlčte —“ zahřměl Marjánko. „Vám do toho nic není.“ „Mně, mně že do toho nic není? Mně, písáři měšťáckému, který mám dbáti o pořádek a správnost v trhu —“

„Ně vám do toho není, povídám ještě jednou. A tam si sedněte a pijte své pivo, bez toho to máte zapláceno.“ Písář vyběhl hledě s očima krví podlitýma: „Ty se opozduješ — sprostá kn — ty — ty.“

Vyskočil jako kolčava a chtěl chytiti strýce Marjánka za krk. Ohr se zachvětal: „Křečko!“

Po chvíli pojal Marjánka za chvat vztaku, který jako by jeho bez tak už vysokou postavu ještě povytáhl a porožábil. V tom slově „křečko“ bylo všechno jeho pohrdání. Písář visel mu na krku pořádk jako kolčava a poněkud podnapilý rozpřáhl svou ruku, a by venkovana udeřil. Ten se po hrubě rozechvětal a rozlátnou ramena odtáhl se a tím seřádk písaře, že upadl na zem.

„Počkej, budeš pamtavato!“ zaúpěl na zem a zvedl drobnou pěst. „Nemě té, co to je, když sprostý chám sáhne na ouředníka!“

Z očí strýce Marjánka vyšlehl blesk. „Cos to řekl — kdo je sprostý chám?“ „Já ne,“ zvolal písář zvednuty se už se zemí. „Tak kdo?“

Obrovská postava strýceova přiskočila k písáři, který teď rozhlížel se úzkostlivě kolem, jako by hledal tváře, z nichž mohl by vyčísti ochotu mu pomoci. Ale žádná takové neviděl, všechny jeví-li škodolibou radost. V tom už se mihla vzduchem pádná dlaň a na tváři písářově eosí plesklo. „Ježíši Kriste!“ zajel v úzkosti a chytil se za tvář. Zase se rozhlédl a majednou poloúzkostně a prosebně a polo velitelky vykřikl: „Což pak mne necháte tlouci? Chopte se ho!“

„Marně voláš!“ pravil Marjánko posměšně. „Aspoň na ty tu lidi. Ti všichni ze srdce ti to přejí!“

„Však tu nejsou jen oni!“ — pravil písář a očima zakouřel. „He tam jsou drábové!“

Skutečně do venkovny veháel drábové. Přilákal je zástup lidí, kteří oblehli hospodu, přihlížející vzrušeněmu divadlu, které je naplňovalo očividným potěšením. Ostatně už nahore v rynku se do věděli, co a jak se stalo, že pánoviť písář dostal za vyučeno.

Řikal jsem to — pravil jeden z drábů, „ze jednou přijde kosa na kámen. Páne Marjánka já znám, ten si nedá foukat!“

Když vkročili drábové do venkovny „u slunce“ stál tam písář o stál nálevní opřený, bílý a s očima krví podlitýma. Trásl se vztakem, hanbou i strachem. — Tento poslední však ihned pomínil, jakmile spatřil dráby, své „pravé ruce.“ Hned ožil všecek a ukazuje rukou na strýce. Marjánka volal: „Hned ho seberte a doveďte na radnici!“

Strýc Marjánko stál, ruce na je křídlem, bez bázně a hrůzi. — Dráb stál, jako by utáhl. „Duh!“ vykřikl na ně písář vstřebě.

Tu konečně pohnul se strýc a pravil: „Není třeba, pájbu sám!“

Frank Svoboda Umělecký závod POMNÍKOVÝ Největší sklad pomníků ve Spojených Státech 1215-25 So. 13th Str. OMAHA, NEBR. Office: Douglas 1872. Residence: Douglas 5216.

BERÁNEK A SYN, lékárníci, 16. a William ul. Omaha, Nebr.

JAN DRÁBEK. Na řepu stále znamenité pivo. Schiltzovo. Přírodní vína, kofalky a imp. likéry. Výběr nejlepších doutníků. 101f

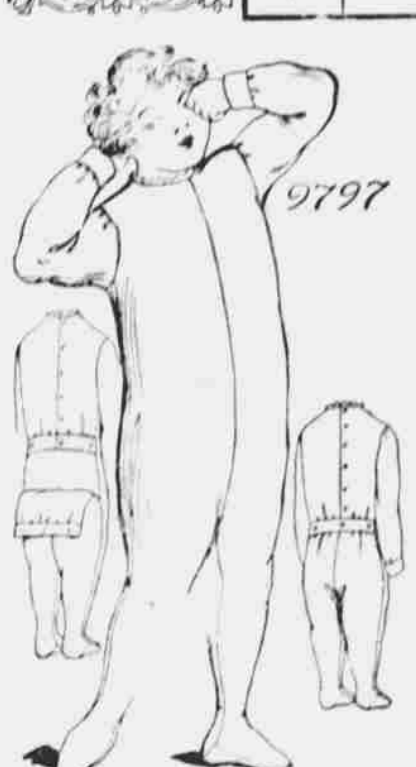
Pěkně zařízený HOSTINEC — vlastní — Frank Smerád 16. a William ulice, Omaha, Nebr.

Výtečný Metzlov lékář, jaké i právě importované pizeňské stálo na řepu Koberlova vína a nejlepší lihoviny prodává i ve velkém. — Chutný zákusok stále při ruce.

V. NUDEHOVI, roh 14. a William ul. Taktéž může pp. elzincům poslou. Žiti čistými pokoj.

Schmoller & Mueller's Jediný obchod v Omaze, kde můžete srovnati VICTOR VICTROLA COLUMBIA GRAFONOLA detail po detailu. Navštivte naši obchodní místnost a nechte nás zahráti vám vaši oblíbenou píseň na našem pokusném stroji. Úplný sklad rekordů. — Mnoho různých vzorů pro výběr. Ceny od \$15.00 do \$200.00. Splátky dollar týdně. SCHMOLLER AND MUELLER PIANO COMPANY, 1311-13 Farnam St., Omaha, Neb. Nejstarší sklad pinn na západě.

MODNÍ SVĚT.

9797. Dětské noční kalhotky. Strihy v 5 velikostech: 4, 6, 8, 10 a 12 let. Jest třeba 3 1/2 yardu 44-palcové látky pro velikost 6 let.

9794. Oblek pro hochy. Strihy ve 4 velikostech: 4, 6, 8 a 10 let. Jest třeba 3 1/4 yardu 44-palcové látky pro velikost 8 let.

9795. — Kimono pro dámy. — Strihy ve 3 velikostech: malé, střední a velké. Jest třeba 5 1/2 yardu 36-palcové látky pro střední velikost pro plnou délku vzoru, nebo 2 1/2 yardu 36-palcové látky pro střední velikost pro kluzkou délku.

9796. — Oblek pro slečny a velmi malé postavy. Strihy ve 4 velikostech: 11, 13, 15 a 18 let. Jest třeba 5 1/2 yardu 44-palcové látky pro velikost 11 let. Každý, kdo sobě předplatí na některý z našich listů, obdrží jeden módní vzorek-štíhů úplně zdarma. Další vzorky za 10c jeden.

Upozorňujeme naše odběratele, by při objednávce vzorků štíhů vzpomněli udáti mimo naručeného čísla, jestli míru aneb stáří.

ROYAL Pivo Pizeňské PIVO 72 kvartů \$6.75 The Royal Brewing Co. 306-12 West 6th Str., Kansas City, Mo. Pošlete nám svou ob- jedávku na sud piva je- ste dnes. Za správnou dá- věku a spokojenost ručíme. Láska Vám dáme na úvěr, neh- jeme převážkami, že je vrátíte v- pořádku.